

V

R

O

Eerste vrouwelijke rabbijn van Nederland

TALLIT EN TEFILIN VOOR ELISA

door SYLVIA BORGER

AMSTERDAM - In Amerika kijkt er nauwelijks meer iemand van op als een vrouwelijke rabbijn de dienst voorgeeft. Er zijn daar sinds de jaren zeventig zoveel joodse dames die de Talmoud bestuderen dat ze niet meer te tellen zijn.

Binnen Europa ligt dat anders. Omdat de ontwikkeling binnen het jodendom sinds de shoah lange tijd heeft stilgelegen, leiden er hier misschien een stuk of twintig vrouwen de dienst in de verschillende synagoges. Elisa Klapheck is sinds vrijdag de eerste in Nederland.

Ze werd 42 jaar geleden geboren uit een Duitse vader en een moeder die kort voor de oorlog in Rotterdam ter wereld kwam. „Zij was met haar ouders op de vlucht voor de nazi's en vijf jaar oud toen de stad werd gebombardeerd.” Na haar lagere school ging Elisa Klapheck naar kostschool in Nederland en studeerde politologie in Nijmegen. „Mijn andere link met Nederland is

Pas toen ik in 1999 de biografie had geschreven van de eerste vrouwelijke, totaal vergeten rabbijn Regina Jonas, die in 1935 in Duitsland werd geordineerd - zij stierf in 1944 in Auschwitz - voelde ik me geroepen om rabbijn te worden.”

Gelijke rechten

Haar familie is apetrots op

■ **Elisa Klapheck: „Ik wil me vooral inzetten voor al die mensen die hun joodse identiteit willen versterken.”**

FOTO: MICHEL SCHNABEL

ten zijn al die mensen die hun joodse identiteit willen versterken. „Ik hoop dat er ook veel geassimileerde joden naar onze synagoge zullen komen die ik kan helpen hun schaam-

ben. Ze geven